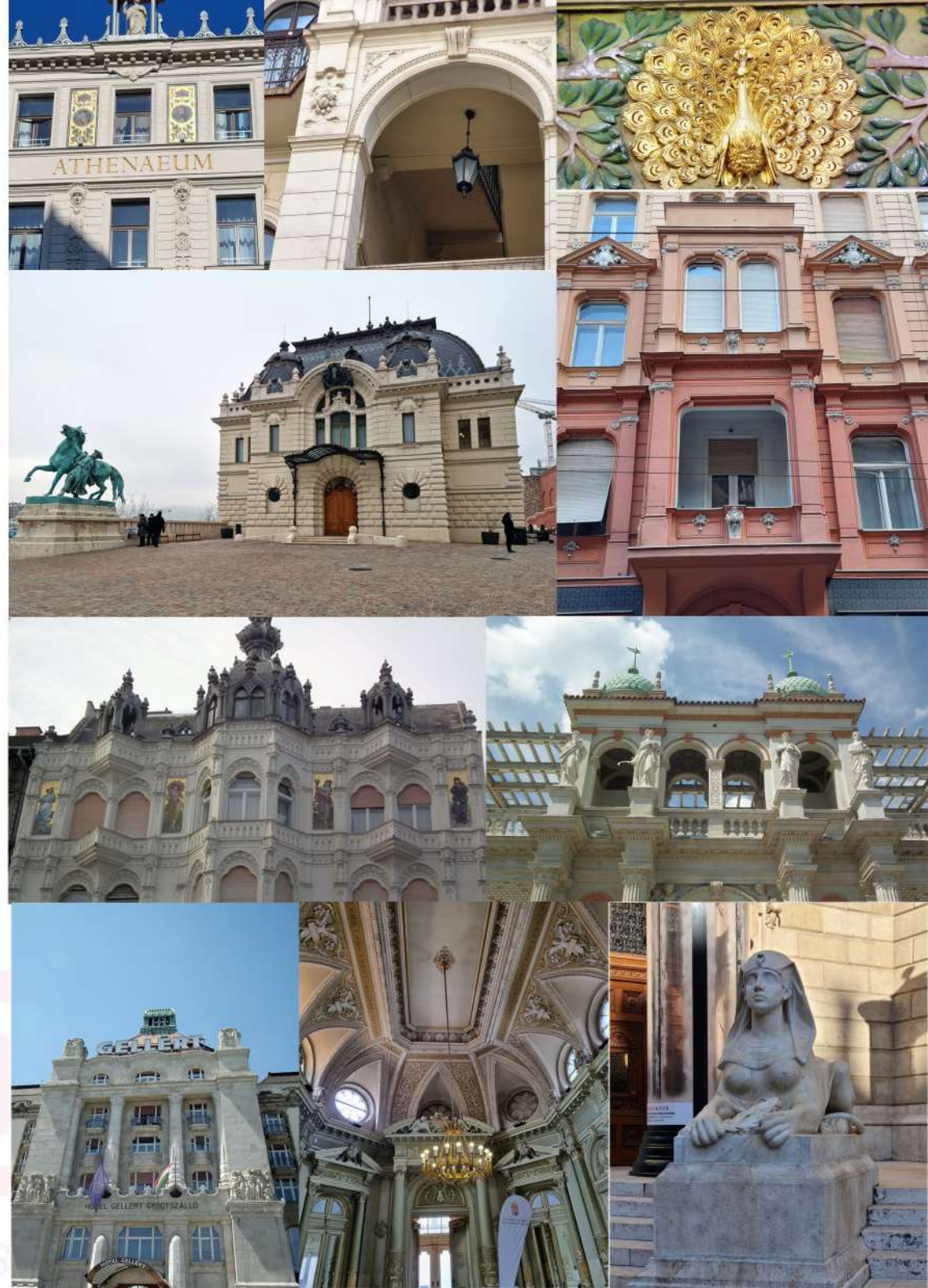

A REM189 ZRT. BEMUTATJA:

BUDAPESTI HÍRES ÉPÜLETEK

A képeket és a leírásokat készítette:
Hucskóné Kovács Mária

2024

Budapest, VI. ker. Szív utca 4.

A ház Tyroler József (Alsókubin, 1822. – Pest, 1854. október 26.) acélmetsző és nyomdász (Kossuth-bankók rajzolója és Petőfi Sándor acélmetszetű arcképének készítője) két vénkisasszony lányának a tulajdona.

Tyroler Janka (leánynevelő intézete volt a Rákóczi úton), valamint Tyroler Franciska 1899-ben bérházépítésbe kezdett Terézvárosban.

A harmadik emelet feletti timpanonban a hölgyek nevének kezdőbetűi láthatóak.

Budapest, VII. ker. Athenaeum ház

Ez az épület a Bajza utca Podmaniczky utca felőli végén, a 49–51. szám alatt található. Az eredetileg „VI. kerületi Bajza Utcai Községi Polgári Leányiskolának” hívott épület 1917-ben lett kész. Tervezője pedig nem más volt, mint a Margit-szigeti víztorony, a budafoki Törley-mauzóleum és az egykori József Telefonközpont alkotója, Ray Rezső Vilmos (Budapest, 1876. június 26. – ?, 1938. április 11.) műépítész.

Bajza utcai iskola a „klasszikus” szecessziós házaknál egyszerűbb, premodern stílusú épület, tulajdonképpen átmenet a szecesszió és a modern stílus között. A homlokzat díszei, az ablakok és a tetőzet azonban azt bizonyítják: a szecessziónak sikerült elegánsan és emelt fővel búcsúznia. A homlokzat legfeltűnőbb elemei a Horvay János (Pécs, 1874, május 27. – Budapest, Erzsébetváros, 1944. november 19.) szobrászművész tervezte féldomborművek, amelyek Lehel vezért, Erős Jánost, Hunort és Magyarot, Toldi Miklóst és Botondot ábrázolják. Ezeket egykor a pécsi Zsolnay-gyár készítette.

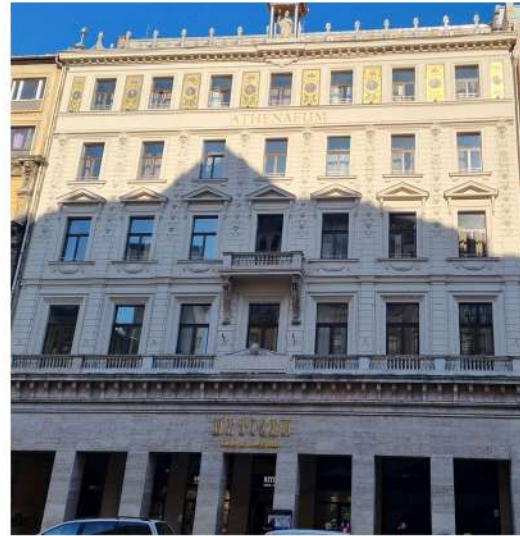

Budapest, VII. ker. Athenaeum ház

Külön és kiemelten kell szólni arról, „ hogy az akár főnemesi otthonnak is beillő épület legfelső szintjének ablakközeiben nyolc mozaikjáról melyeken hét alak – a legendás királyi jegyző és krónikás Anonymus, az író-publicista Táncsics Mihály (1799-1884), a holland festészet legismertebb alakja, Rembrandt (1606-1669), a német reneszánsz magyar gyökerű zsenije, Albrecht Ajtósi Dürer (1471-1528), a könyvnyomtatás atyjaként tisztelt Johannes Gutenberg (1400 k.-1468), a bécsi klasszikus zenében maradandót alkotó Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791), a nyomdatechnika legfontosabb eljárását, a litográfiát feltaláló Alois Senefelder (1771-1834 –, valamint a Pallasz Athénéé jelképét jelentő bagoly látható.

Ezek a műalkotások a világhírű üveg- és mozaikgyáros, Róth Miksa (1865-1944) műhelyében születtek.

Az épület jelenleg szállodaként működik.

Budapest, VII. ker. Dob utca 85.

Egy gyalogos séta során eljutottam a Dob utcába. Ott 85-ös szám alatt egy csodálatosan felújított iskola épületre leltem.

Az épület Hegedűs Ármin (Szécsény, 1869. október 5. – Budapest, 1945. június 29.) tervei alapján épült, ma az Erzsébetvárosi Két Tannyelvű Iskola egyik telephelye. A 1906-os átadón Bárczy főpolgármester is megjelent, hiszen az iskola akkoriban a város egyik legkorszerűbb intézményének számított. A tervező Hegedűs Ármin ugyanis nemcsak a szecessziós építészetnek volt mestere, hanem a korabeli pedagógiai elveknek is: az épületet ezért úgy tervezte meg, hogy a diákok igényeit és testi-lelki fejlődését egyaránt kielégítse és biztosítani tudja.

A fentiek miatt nem hiányozhatnak a Dob utcai iskola homlokzatáról a szecessziós díszítések, amelyek Vajda Zsigmond (Bukarest, 1860. május 11. – Budapest, Erzsébetváros, 1931. május 22.) tervei alapján készült mozaikok. Róth Miksa (Pest, 1865. december 26. – Budapest, 1944. június 14.) műhelyében készültek. A lányok bejárata felőli oldalon „lányos”, a fiúk oldalán pedig „fiús” tevékenységeket ábrázolnak. A mozaiklányok virágot kötnek, énekelnek, szönek, fonnak, hímeznek; míg a fiúk magas ugranak, katonásdit játszanak, földrajzot és mérnöki ismereteket tanulnak. Középen pedig körtáncot láthatunk: itt találkozhattak egymással a gyerekek, máshol nemigen – az iskolában a nemek ugyanis emeletenként is elkülönültek.

Budapest, VII. ker. Bajza utca 49-51.

Ez az épület a Bajza utca Podmaniczky utca felőli végén, a 49–51. szám alatt található. Az eredetileg „VI. kerületi Bajza Utcai Községi Polgári Leányiskolának” hívott épület 1917-ben lett kész. Tervezője pedig nem más volt, mint a Margit-szigeti víztorony, a budafoki Törley-mauzóleum és az egykori József Telefonközpont alkotója, Ray Rezső Vilmos (Budapest, 1876. június 26. – ?, 1938. április 11.) műépítész.

Bajza utcai iskola a „klasszikus” szecessziós házaknál egyszerűbb, premodern stílusú épület, tulajdonképpen átmenet a szecesszió és a modern stílus között. A homlokzat díszei, az ablakok és a tetőzet azonban azt bizonyítják: a szecessziónak sikerült elegánsan és emelt fővel búcsúznia. A homlokzat legfeltűnőbb elemei a Horvay János (Pécs, 1874, május 27. – Budapest, Erzsébetváros, 1944. november 19.) szobrászművész tervezte féldomborművek, amelyek Lehel vezért, Erős Jánost, Hunort és Magyart, Toldi Miklóst és Botondot ábrázolják. Ezeket egykor a pécsi Zsolnay-gyár készítette.

Budapest, VII. ker. Izabella utca 94.

Az Izabella utca végén, trolibusz ablakán kitekintve láttam meg először az épület, ami a Ferdinánd híd lábától néhány lépésre található. A gazdagon díszített épület, igazi ékszer. A mellette álló kisebb romos szomszédjával, annak rendbetétele után a századforduló csodálatos emléke lenne. A tervezők, Spiegel Frigyes és Weinréb Fülöp sok pesti bérházprojekt után 1896-ban kapták meg a lehetőséget a Lindenbaum-házak (VII. Izabella utca 94-96.) megtervezésére. A „végeredményt látva a megrendelő Sonnenfeld Mór egy pillanatra sem volt elégedetlen velük – hiszen a teljesen átlagos, sőt, unalmas utcai homlokzatot szecessziós vakolatdíszek tucatjaival dobták fel. A kortársak persze jórészt nem igazán tudták megemészteni a hirtelen Magyarországra is betört stílust. Sokak szerint csak giccsparádéként, vagy túldíszített szemétként tekintett szecesszió a századfordulóra már teljes mértékben elfogadottá vált”

Spiegel Frigyes (Pest, 1866. április 24. – Budapest, 1933. február 26.) pályája kezdetén Freund Vilmos műépítész mellett dolgozott, de 1895-ben Weinréb Fülöppel (Valkóc, 1863. augusztus 12. – Budapest, 1934. március 24.) közös irodát nyitott. Világszerte az elsők közé tartozott, akik egyszerű anyagokkal helyettesítették a korábbi korok, így a romantika súlyos díszzeit sőt, színes motívumokat helyezett a homlokzatra.

A 94. számú épületen a kék, zöld és a sárga színek dominálnak. Az épületen szép számmal akadnak aranyozott díszek, melyek közt napkorongokat, csillagokat és pávákat találhatunk, mindezeket pedig számtalan állat- és növényábrázolás veszi körbe. Látványos a paradicsomi fa két almával és a csábító kígyóval ábrázoló díszek, de találkozhatunk itt kutyaikkal, sőt, pávákkal is. A napkorongok felé szálló madarakat, a szép aranycsillagokat, a díszítősorok két szélén a Holdat jelképező ezüst nőalakokat is.

Budapest, VII. ker. Palace Hotel, Rákóczi út

Szecessziós Palace Hotel

1909. október végén Komor Marcell és Jakab Dezső építési engedélyért folyamodtak és megkezdték a tervezést.

Komor Marcell (Pest, 1868. November 7. – Sopronkeresztúr, 1944. november 29.) magyar építész, Jakab Dezsővel (Biharrév, 1864. november 4. – Budapest, 1932. augusztus 5) együtt a Lechner Ödön által kezdeményezett nemzeti szecessziós irányzat nagy alakjai.

A beadott tervek alapján elkészült épület kapuit 1911. február 13-án nyitották meg a szállóvendégek számára. A Zsolnay kerámiával díszített palota a széles, forgalmas út ékkövévé vált a Rákóczi úton.

A 8 szint, ami talán 6-nak látszik, mindenképpen különleges.

Mindegyikhez 13 szoba és 1 cselédszoba társult.

Az épületben központi fűtés, hideg-meleg víz, valamint elektromos ébresztőkészülék, az első emeleten olvasóterem, társalgó és függőkert volt.

1923-ban a földszintet átépítették, a bejárat fölé előtető került.

A szállodát 1958-ban államosították és az Országos

Idegenforgalmi és Szálloda Vállalaté a későbbi Hungária Szálloda és étterem Vállalaté lett. A 1970-es évek elején került át a Pannónia Szálloda és Vendéglátó Vállalathoz

Az Országos Műemlékvédelmi Hivatal 1999-ben műemlékké nyilvánította.

Budapest, VI. ker. Hajós utca 13-15.

Operabarát bérletemet intézése ügyében jártam a házban, ugyanis itt található az Operaszervezés, azaz Opera Érékesítési Centrum.

A Hajós utca 13-15 szám alatti négyemeletes lakóház Jahn József (1845–1912 építőmester, számos eklektikus stílusú épületet tervezett és kivitelezett Budapesten) tervei alapján épült 1898-ban. Az 1860-as években egy egyszintes épület állt a helyén.

A Lakcímjegyzék szerint 1898-ban a 13-as szám Guttmann Mór, Béla és Lajos nevén volt, míg a 15-ös Stessel Jánosné tulajdona. A következő évben már látható a változás: a 13-15-ös szám, így egyesítve Jahn József nevén van.

Az épület a háborút szerencsésen túlélte, nem kapott találatot. Bent a kapualjban gyönyörű a mennyezet festése. Ezek a Lotz Károly freskók csodálatosak. Az udvarba belépve elénk tárul a ház mérete, valamint a Jahn által előszeretettel alkalmazott lodzsás folyosók, gazdagon díszítve oszlopokkal és kőbábs korláttal.

Budapest, XIV. ker. Millenium Háza

A korábban Olof Palme-ház néven ismert épület a Városliget egyik legrégebbi építménye. A Liget Budapest Projektnek köszönhetően a 2017 végén kezdődött rekonstrukció során megújult ház közösségi térré, élményközponttá alakult.

2019 óta Millennium Háza a neve.

Hamar kiderült, hogy az épület műcsarnoknak nem alkalmas, az 1896-os millenniumi ünnepségeken kiállítótérként használták, de nem képeket, hanem kórházi felszereléseket, sebészeti eszközöket állítottak ki benne. Ezután a főváros tanácsa Fővárosi Múzeummá alakította.

A második világháború alatt az épületben hadikórház működött. A bombázások súlyosan megrongálták, beltéri stukkódíszítései megsemmisültek. A háborús károk javítása érdekében az épületet többször átalakították.

1954-ben a frissen alakult Művészeti Alap kapta meg, és szobrászok műhelye, illetve a Képzőművészeti Kivitelező Vállalat székhelye lett. 1958–1961 között Bardon Alfréd tervei alapján teljesen átalakították.

Az épület bejáratát a mai Olof Palme sétány felőli oldalra helyezték át, a régi bejárat helyén pedig rámpát és gazdasági bejáratot alakítottak ki.

1990–93 között, amíg a Műcsarnokot felújították, az átmenetileg ide költözött vissza; ezután a Magyar Alkotóművészek Országos

Egyesületének székhelye lett. 1994-ben a Művészeti Alap jogutódjaként létrejött Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány tulajdonába adták, de méltó, hosszú távú művészeti-kulturális funkciót ez az alapítvány sem talált neki.

2017 őszén bejelentették, hogy a Liget Budapest Projekt részeként Millennium Háza néven nyitják újra, hogy a századfordulós „aranykort” jelenítsék meg benne.

Budapest, VI. ker. Király utca 89.

Szeretem a monogramos házakat, a Király utcában egy szépen felújított házat találtam, ami érdemes a figyelemre!

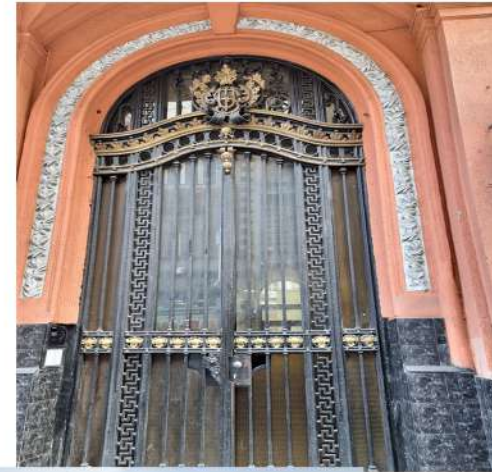
Vasárnapi újság 50. szám 1898. Budapes, Deczember 11.

45. évfolyam

Hirdetés:

„PALAISROYAL a fő- és székváros legnagyobb áruháza
ORLAI SÁNDOR perzsa esász., spanyol kir. udvari szállító
7777 Budapest, Koronaherczeg-utcz a 8. sz. a következők
ezikkeket gyári árban ajánlja: Nászajándékok, china i
ezüst-árak, finom bronze-árak, disz-órák, gyémántutáztat
ékszerek valódi fogl., valódi párisi legyezők, bőrdíszműárak,
ezüstbotok, bőrvöve k (gürtl), szalag, bársony, arany és
fémövek.”

Ez a hirdetés valószínű a karácsonyi vásárra készült. Nem tudom milyen sikeres kereskedő volt Orlai Sándor, de azt igen, hogy 1901-ben elhunyt, 38 évesen. Beköltözött a Király utcai saját bérházába. Ezt tükrözi a bérház kapuja, ami nemrég lett restaurálva. Illetve ott található a feleség Lang Jenny nevének kezdőbetűi.

Budapest, VI. ker. Nyugati pályaudvar - királyi váró

Zebegényből érkeztem vissza, amikor a Nyugati pályaudvar csarnokába értem, észleltem, hogy a „királyi váró” nyitva van.

Itt segítik a pályaudvarra érkező ukrán menekülteket.

Szerencsémre alig volt itt segítségre szoruló. Így megszólítottam az ott szolgálatot teljesítő katasztrófa védelmis urat, hogy készíthetnék-e néhány felvételt. Csoda történt, megengedte. Régi vágyam vált valóra!

Az udvari pavilonról a legjobban Vadas Ferenc: Az első nagyvárosi pályaudvar munkájából tájékozódhatunk. A műből megtudhatjuk, hogy az uralkodói váróterem típusa valójában közép-európai sajátosság, alapvetően a német nyelvterületre jellemző.

A Nyugati pályaudvaron kialakított udvari pavilon nem különálló épület, azonban bécsi barokk stílusának, gazdag dekorációjának köszönhetően jól elkülönül a franciás stílusú pályaudvar egészétől. Persze funkciójából adódóan nincs semmi különös az erőteljesebb díszítésben, és a Habsburg családról lévén szó a bécsi barokk stílus is érthető.

A homlokzat architektonikus tagolása és díszítése egyértelműen a bécsi udvar építészetére vezethető vissza. A belső terekben uralkodóhoz méltóan a palotaépítészetre, és nem a pályaudvar-építészetre jellemző megoldásokkal találkozhatunk.

Budapest, XI. ker. Gellért Szálló.

A szecessziós műemléképület 1918 óta áll a Szent Gellért téren, a Gellért-hegy mellett.

A Szent Gellért Szálloda építése 1911-ben kezdődött. Nevét Szent Gellértről, a 11. század első magyar vértanú püspökéről kapta, akit a Vata-féle lázadás idején a szomszédos hegyről taszítottak a mélybe. A 176 szobás szállodát Hegedűs Ármin, Sebestyén Artúr és Sterk Izidor tervezte. Az építkezés az első világháború miatt lelassult, és 1918 szeptemberéig a hotel nem nyílt meg, amíg a háború véget nem ért, és az Osztrák–Magyar Monarchia össze nem omlott. 1919-ben a Magyarországi Tanácsköztársaság bukása után a szálloda a nemzeti kormány főhadiszállása lett.

Miután Magyarország önálló ország lett, a szálloda korai éveiben olyan sikeres volt, hogy 1927-ben további 60 szobával és hullámmedencével bővült.

Gundel Károly 1927-ben átvette a szálloda éttermét.

Épülete a második világháborúban súlyosan megsérült. A háború utáni kommunista hatóságok eltávolították a „Szent” szót a szálloda nevéből, amely így Hotel Gellért lett. A

Gellért-hegy felőli szárnyának helyreállítása 1946-ban kezdődött meg, míg a fő Duna felé eső szárny munkálatai 1957-ben. A restaurálási munkálatokat 1962-ben fejezték be.

Budapest, IX. ker. Schöpf-Merei kórház

A Schöpf-Merei Kórház gyermekgyógyászatra és szülészetre (kiemelten koraszülésre) specializálódott kórház volt Budapest IX. kerületében, a Bakáts téren 1884-es alapításától 2009-es végleges megszűnéséig.

Az intézmény alapításakor nevét Schöpf-Merei Ágoston (Győr, 1804. szept. 24. – Manchester, Anglia, 1858. márc. 12.) gyermekgyógyász, a gyermekgyógyászat magyarországi úttörője után kapta.

A ma Schöpf-Merei Kórház néven ismert intézmény elődjét 1884-ben közadakozásból létesült, ekkor egy 35 ágyas intézményt hoztak létre a gyógyíthatatlan gyermekek számára a mai Bakáts téren, a mai Knézich utca mentén, két, egymás melletti tömbben. Bővülés, átalakulás, összevonások után jött létre a most is látható épületet.

Az épületet 1905-ben Márkus Géza (Pest, 1871. augusztus 4. – Budapest, 1912. december 6.) magyar építész, a magyarországi szecesszió jelentős képviselője. tervezte.

A homlokzat és díszítésének, a szerkezet tagolásánál az építészeti stílus hordozza a szecesszió stílusjegyeit. A magyaros motívumok – a lechneri vonal érhető tetten. Láthatunk növényi ornamentikát, virágokat, hajtásokat. Az épületet a kommunista hatalomátvételt követően 1949-ben államosították és egyesítették, valamint létrehozták a szülészeti osztályt is.

Az eredeti intézményből 1954-ben szervezték meg a Schöpf-Merei Ágoston Koraszülő-Koraszülött Kórházat, ahol a nevében is jelezve a szülészeti osztályt teljesen alkalmassá tették a koraszülések levezetésére. Magyarországon először itt helyeztek ki inkubátort az ajtóba az 1990-es évek végén, hogy esélyt adjanak azoknak az újszülötteknek, akiket anyjuk a szülés után el akart dobni.

Budapest, I. ker. Várkert bazár

Ybl Miklós tervei szerint épült 1875 és 1883 között neoreneszánsz stílusban, a Várkert Duna felőli lezárása képpen.

Eredetileg kereskedelmi funkciót töltött be, árkádsorai egykor üzletekkel voltak tele.

1884-ben Strobl Alajos volt az első szobrász, aki a bazár árkádsorán saját műtermet tudhatott a magáénak.

Őt még körülbelül nyolcvan művésztársa követte az elkövetkező száz év során.

A második világháború alatt súlyosan megrongálódott.

Az épületben működött 1961 és 1984 között a Budai Ifjúsági Park (becenevén „Ifipark”, mely számos zenei rendezvénynek, koncertnek adott otthont. Itt játszott többek között a Metro, a Bergendy, az Illés, az Omega együttes, Kovács Kati, a Liversing, a Dogs, a Kex, a Juventus, a Mini, a Tűzkerék és a Sakk-Matt együttes. 1980-ban egy Edda-koncert során a park bejáratához vezető lépcső kőfala leomlott. Állapota az 1980-as évektől fogva folyamatosan romlott, mely az épület teljes lezárásához vezetett.

A felújítást 2011-ben határozták el, kivitelezés 2013 nyarán kezdődött. 2014. április 3-án adták át az elkészült műemléki részt, a végleges megnyitás 2014 augusztus 29-én történt.

Budapest, V. ker. Klotild paloták

Klotild paloták (Klotild és Matild) néven ismert két jellegzetes angol neobarokk, eklektikus épület Budapest V. kerületében, a Ferenciek terén található. A Rákóczi út felől nézve az Erzsébet híd jelképes kapuját alkotják.

A millenniumot követő századfordulón József Károly főherceg neje, Klotild Mária főhercegné kezdeményezésére pályázatot írtak ki.

Az építési megbízást Korb Flóris és Giergl Kálmán kapták meg. A házak 1899–1902 között épültek meg.

Üvegablakaik Róth Miksa műhelyében készültek. A 48 méter magas tornyokat a főherceg koronájának felnagyított másolata díszíti. Budapesten elsőként szereltek be liftet. A kályhák a pécsi Zsolnay csempegyárban készültek.

A második világháború alaposan megrongálta őket.

1901-től a déli épületben működött a Belvárosi Kávéház.

Krúdy Gyula itt írta a Szindbád történetek nagy részét.

Boldog Békeidők pezsgő életének népszerű színtere volt, ahol híres közszereplők, újságírók és művészek fordultak meg nap, mint nap. A második világháború után ez a kávéház nyílt meg elsőként a fővárosban. A neobarokk palota felkerült az UNESCO világörökségi listájára.

Több évig tartó és minden részletre kiterjedő renoválás után, eredeti pompájában tért vissza a történelmi szecessziós kávéház a műemlékvédelem alatt álló Matild Palota épületébe.

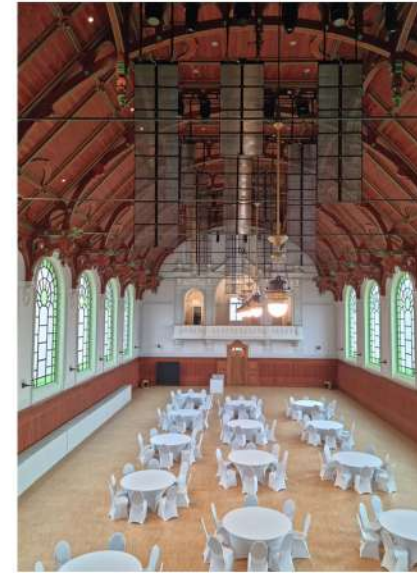

Budapest, I. ker. Királyi lovarda

A Királyi Palota 19. század végi átépítésekor erre a területére reprezentatív udvart terveztek. (csikós udvar) A Lovarda épülete 1902-ra készült el. A neobarokk épület Hauszmann Alajos tervei alapján épült fel. Az épületet a századforduló idején az udvartartás céljaira használták, 1938-ban spanyollos iskolájával bővült, és a lovas egység reprezentatív bemutatókat tartott itt.

Királyi Lovarda 1902-től csaknem fél évszázadon át volt a Budavári Palota díszjele. A világháború pusztításai a Lovardát sem kímélték, de az épület ennek ellenére menthető lett volna, a hatalom a lerombolása mellett döntött. Egy időben gyakran megfordultam a Széchenyi Könyvtárban, valamint a Könyvtártudományi és Módszertani Központban, csak a nagy semmi volt a helyén. A ma látható épület az eredeti épület hű másaként épült meg a Hauszmann program keretében 2021-ben. A rekonstrukció során hűen követték a századfordulós terveket, de a Lovardát belül a legmodernebb technikai megoldásokkal szerelték fel. Vezetett sétán jártam a falai között, nagy élmény volt! Jelenleg rendezvényekre bérelhető.

Az épület elé az eredeti helyére került Vastagh György : Lófékező c. szobra, amit ma Csikós szoborként emlegetnek.

Budapest, VII. ker. Rumbach utcai zsinagóga

A Rumbach utcai zsinagóga romantikus, a mór építészet jegyeit utánzó stílusban épült zsinagóga a budapesti „zsinagóga-háromszögben”, a későbbi budapesti gettó területén. „Kis zsinagóga”-ként is ismert (a „nagy zsinagóga” a Dohány utcai). A VII. kerületben található, a Rumbach Sebestyén utca 11-13. szám alatt.

A zsinagóga 1869 és 1872 között közadakozásból épült. Tervezője az osztrák Otto Wagner, aki a bécsi szecesszió vezető alakja volt. A falán magyar nyelvű emléktábla olvasható, amely azokra a zsidókra emlékeztet, akiket 1941-ben ebben az épületben gyűjtöttek össze, mielőtt a megszállt ukrainai Kamenyec-Podolszijkba szállították a magyar hatóságok, ahol a németek legyilkolták őket. Az épület a második világháború óta romos, 1959 óta nem használták vallási célokra. 2006-ban a Budapesti Zsidó Hitközség visszakapta, azóta látogatható volt.

A Miniszterelnökség 2014-ben kötelezte el magát, hogy 3,2 milliárd forintból korhűen rekonstruáltatja a Rumbach utcai zsinagógát. A közel négy évig tartó felújítás Dávid Ferenc művészettörténész műemléki kutatásai alapján König Tamás és Wágner Péter építészek, illetve Baliga Kornél építőművész-belsőépítész tervei szerint készült el.

A műemléki felújításon átesett csodálatos épületet 2021. június 10-én adták át.

Budapest, VI. ker. Állami Operaház

1872-ben Lónyay Menyhért miniszterelnök felkérte Orczy Bódogot, a Nemzeti Színház igazgatóját, hogy állítsa össze javaslatát a létesítendő Operaházra vonatkozóan.

Több javaslat készült, ezek közül a Fővárosi Közmunkák Tanácsa választott. Operaház megépítésére 2 261 200 forint állt rendelkezésre, végül 1873. július 25-én adta hozzájárulását a király. Pályázatot írtak ki, amelyre Linczbauer Istvánt, Szkalnitzky Antalt, Steindl Imrét, Ybl Miklóst és két külföldi építést, a gothai Ludwig Bohnstedtet és a bécsi Fellner és Helmert kérték fel. A pályázat nyertese Ybl Miklós lett, a titkos szavazáson nyolc szavazat közül hét szólt mellette.

Az építési engedélyt Ybl Miklós terveire 1875. augusztus 28-án adta meg a fővárosi tanács 30089/75 számon. Az építkezés során Podmaniczky Frigyes ragaszkodott ahhoz, hogy magyar iparosok és művészek vegyenek részt a munkákban.

A tervek szerint az épületet 1883-ra kellett volna befejezni.

Tisza Kálmán akkori miniszterelnök ezt végül 1884 nyarára tűzte ki. Az épület végül 1884. szeptember 27-én nyitotta meg kapuit a nagyközönség előtt

A homlokzat dekorációjának tervezésében Ybl Miklós munkáját Schickedanz Albert segítette, valamint Schmal Henrik, az Operaház építésvezetője.

A homlokzat legfeltűnőbb eleme a két, Stróbl Alajos által, carrarai márványból faragott egyiptomi szfinx az oldalbejáratok mellett.

Az Operaház belső falfestéseinek megvalósításával Than Mórt és Lotz Károlyt bízták meg, akik a bécsi Staatsoper mintájára átfogó programot gondoltak ki, amelynek központi mondanivalója a zene dicsőítése.

Budapest, V. ker. Róth Miksa mozaikjai

Róth Miksa: (Pest, 1865. december 26. – Budapest, 1944. június 14.) magyar üvegfestő és mozaikművész. Számos hazai és külföldi elismerésben részesült: 1898-ban elsőként neki ítelték az Iparművészeti Állami Aranyérmet, az 1900-as párizsi világkiállításon ezüst, az 1902-es torinói és az 1904-ben St. Louis (USA) világkiállításon pedig aranyéremmel tüntették ki. Idehaza megkapta a Ferenc József-rend lovagi fokozatát majd pedig a kormányfőtanácsosi címet.

A mozaikkészítés technikájának megújításáért az olasz király aranyérmét nyerte el.

V. kerület, Károly körút 14.: a Kiskörúton közel az Astoriához található egy gótikus elemeket hordozó eklektikus, négyemeletes épület. Az 1904-ben készült ház építtetője a szalámi készítéssel foglalkozó, olasz származású Szevera Károly volt. A tervező, Schannen Ernő volt. A legfelső emeleten csillogó üvegmozaik látható. A készítő Róth Miksa a négy évszakot allegorikus nőalakjaival ábrázolta a témát. A Tavasz kék ruhában virágokkal, a Nyár arany szoknyával, napernyővel, az Ősz szőlőfürttel, a Tél sötétkék bundába burkolózva jelenik meg.

V. kerület, Szervita tér 3.: az épület Török-bankház Budapest egyik, legkülönlegesebb épülete. 1906-ban épült Hegedűs Ármin és Böhm Henrik tervei alapján. Különlegessége az oromzati mozaikkép. A képen a nemzet nagyjai: többek között Zrínyi Miklós, II. Rákóczi Ferenc, Pázmány Péter és Bocskai István hódolnak Hungária, a Magyarok Nagyasszonya előtt.

Budapest, VII. ker. Róth Miksa emlékház és gyűjtemény

Az épület Róth Miksa (1865. december 26. Pest-1944. június 14. Budapest) lakóháza volt 1911 és 1944 között.” Róth Miksát a magyar üvegfestészet és mozaik művészet legjelentősebb alkotójaként tartjuk számon. A Nefelejcs utcai épület eredetileg Gelb Sámuel bútorgyárosé volt. Miután Róth Miksa 1911-ben megvásárolta, Petz Samu (Pest, 1854. március 1.[2] – Budapest, Józsefváros, 1922. szeptember 1. építész tervei alapján építtette át. Ekkor épült az udvar túloldalán a (felújítás előtt álló) háromemeletes épület, ami az üvegfestő és mozaikkészítő műhelynek adott helyet. Az épületek sorsa meglehetősen hányatott: előbb német-majd orosz katonai térképészeti vállalat működött bennük, később a Petőfi Politikaitiszt-képző Akadémia, majd az Országos Szakipari Vállalat műhelye volt, végül szükséglakásként szolgált. Az utcai épület emeleti részén, három szobában lakott Róth Miksa özvegye Walla Jozefa és gyermekei: Erzsébet, Amália és József. Ők (elsősorban Ráday Mihály közbenjárására) apjuk hagyatékát Erzsébetvárosnak ajándékozták, hogy szülőházukból Róth Miksa Emlékház nyíljon.

Az Emlékház hosszas előkészületek után „hivatalosan” 1999 novemberétől fogadja a látogatókat. Az utcai épület első emeletén két állandó kiállítás tekinthető meg: a lakásmúzeum és Róth Miksának a család birtokában maradt üvegfestményei illetve mozaik alkotásai.”

Budapest, XI. ker. Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem

A Műegyetem története a 18. századba nyúlik vissza. 1782. augusztus 30: a budai tudományegyetem bölcsészeti karán alapított Institutum Geometrico-Hydrotechnicum volt az első polgári mérnökképző intézet Európában, amelyben egyetemi szervezetben oktatták a műszaki tudományokat.

Következő fontos dátum: 1844. június 12: az Ipartanoda megalapításáról szóló rendelet, az intézmény 1846. november 1-jén nyitotta meg kapuit és vette fel Habsburg József nádor tiszteletére a József Ipartanoda nevet. 1848-ban alakult meg a ma BME OMIKK néven működő egyetemi könyvtár is. 1848. május 9-én Eötvös József kultuszminiszter egy ötkötetes könyvet küldött a BME egyik elődintézményének, a József Ipartanodának. Ezt az időpontot tekintjük az egyetemi könyvtár megalakulásának. A könyvtár 1909-ben költözött jelenleg is otthonául szolgáló épületébe, melyet Pecz Samu (műegyetemi professzor tervezett).

Az 1909/10-es tanévet a Műegyetem már Budán, jelenlegi helyén Lágymányoson kezdte meg, ahol a Czigler Győző, Hauszmann Alajos és Pecz Samu tervezte épületekbe költözött. Az eredeti tetőcserepek a Zsolnai gyárban készültek. Duna parti főbejárat lépcsőit Senyei Károly (Pest, 1854. január 15. – Budapest, 1919. február 7.) négy allegorikus szobra őrzi A műszaki tudományokat jelképező szobrok első élete a II. világháborúban fejeződött be, mert 1945-ben, a főváros ostromakor az orosz katonák a pesti oldalról célba lőttek rájuk.

Budapest, XIII. ker. Szent István krt.12.

Egyik igen kedves házam a Szent István körút és a Pannónia út sarkán található.

„Az épületet Kármán és Ullmann tervei alapján,
Weiss Manfréd és Bertold megbízásából építették.”

A müncheni tanultságú Kármán Géza (1871-1939) és a
Budapesten oklevelet szerzett Ullmann Gyula (1872-1926)
1895-ben társultak. Számos villát, bérházat terveztek
Budapesten és más, főleg határon túli magyar városban.

A négyszintes, zárt sorban álló szecessziós bérház
lemetszett sarka által három homlokzatra tagolódik, amiket
lekerekített sarokrész köt össze. Egy belső udvarral
rendelkezik. A körúti, délnyugati homlokzata négytengelyes,
a Pannónia utcára néző, délkeleti homlokzata héttengelyes,
a sarokrészek egytengelyesek, a déli főhomlokzat
öttengelyes.

Budapest, V. ker. Fővám téri házak

Rég óta gyönyörködöm a Fővám tér házaiban. Például a 2-3. szám alatt álló palota, ami 1860-as években készült Móricz Zsigmond otthona is volt, 1926-ban költözött az író az épület 4. emeletén található 5. szobás lakásba.

Most a mellette levő két házat mutatnám be a Fővám térről: A néhány évvel ezelőtt felújított Fővám téren szemlélődve feltűnt a szépen felújított ház (Fővám tér 4.), egykor Süsz Dávid papírzacskógyárának, nyomdájának és könyvkötészetének adott otthont. A Dömötör Sándor műépítész tervei szerint 1913-ra elkészült épület – egy nyomdász és egy könyvkötő elé bőségszarujából pénzt öntő Hermész figurájával díszített – csodálatos mozaikjával kiragyg a szintén díszes felső szinttel rendelkező szomszédjai közül.

A ház jobb oldali szomszédja (Fővám tér 5.-Váci utca 85.) mellett sem mehetünk el szó nélkül, igen kopott, szinte kibetűzhetetlen felirata és rejtélyes saroktornya elgondolkodtatott. A dr. Hüttl Dezső (Felsőbánya, 1870. április 6. – Budapest, 1945. július 11.) tervei szerint 1911-re Nagy Imre virágkereskedő és neje, Guthertz Ida számára elkészült épület óriási, kétszintes üzlethelyiségében az építető virágáruháza és állandó virágkiállítása kapott helyet. A felsőbb szinteken pedig bérlakások lettek kialakítva. A homlokzaton óriási felirat hirdette a tulajdonos üzletét: felirat betűinek maradványai ma is látszanak, és kis figyelemmel a Nagy Imre név olvasható ki rajta.

Budapest, V. ker. Magyar Tudományos Akadémia

Az Akadémia megalapítására az 1825–27-es országgyűlésen került sor az akkori fővárosban Pozsonyban. Az 1825. november 3-án tartott országgyűlésen Széchenyi István felajánlotta birtokainak egyévi jövedelmét egy magyar tudós társaság megalakítására, ennek eredményeképp az Akadémia megalapítását az országgyűlés az 1827. évi XI. törvényben rögzítette azzal a céllal, „hogy a tudományok és szép művészségek honi nyelven műveltessenek”.

Ekkor még a társaság saját épület híján egy bérházban rendezte be “székházát”, az üléseket pedig a Vármegyeháza dísztermében tartotta.

Végül 1858-ban báró Sina Simon 80 000 forintos adományt tett a Magyar Tudományos Akadémia székházának megépítésére, amellyel országos mozgalmat indított el és 1860-ra már annyi pénz gyűlt össze, hogy elkezdődött a tervezés, és az építés előkészítése. A palota építése 1862 tavaszán indult meg. Kivitelezését Szkalnitzky Antal, az Akadémia részéről pedig Ybl Miklós irányította. A székház építésének költsége mintegy 800 000 forintot tett ki.

Az első ülést 1865. április 24-én tartották, az ünnepélyes megnyitóra pedig 1865. december 11-én került sor.

A palota működésében és fejlődésében a második világháború komoly törést jelentett, mind az épület, mind a benne található gyűjtemények megrongálódtak. 1953-ban az épület belső terében több jelentős átalakítás történt Csánk Elemér építész tervei szerint, amely együtt járt a palota teljes felújításával.

Budapest, VIII. ker. Corvin áruház

„A Corvin Áruház az egyik legrégebbi budapesti nagyáruház.

Központi fekvésének köszönhetően pedig a főváros egyik leglátogatottabb áruháza volt. A Keleti és Nyugati pályaudvarok közelsége miatt az áruház a vidékről érkező vásárlók számára is könnyen megközelíthető volt.

1915-ben az áruház építése miatt az addig ott üzemelő Apolló Mozi átköltözött az Erzsébet körúti Royal Szállodába. A helyére épült Corvin Áruházat 1926. március 1-én adták át a vásárlóknak. A Corvin Áruházat a hamburgi M. J. Emden und Söhne cég alapította. A részvénytársaság alelnöke Lewin Miksa lett, és ő volt az áruház első igazgatója is. Az épületet Reiss Zoltán tervei alapján építették meg, és klasszicizáló stílusú, díszes palotahomlokzatot kapott.

Az áruház megjelenésével a Blaha Lujza téri csomópont a főváros egyik legforgalmasabb kereszteződésévé vált, itt, a Rákóczi út és a Nagykörút sarkán helyezték üzembe az ország első villanyrendőret, 1926. december 23-án. A Corvinban nagy sikernek örvendett az 1931-ben felszerelt mozgólépcső, mely az első ilyen szerkezet volt az országban.

Az áruház a második világháború során kiégett ugyan, de csupán kisebb sérüléseket szenvedett. 1944-ben bezárt. A talpra álló áruházat 1948-ban államosították. Újjáépítése után Budapest Nagyáruház néven működött. 1966-ban az Országos Áruházi Vállalat üzemeltetésébe adták, amely 1967-től Centrum Áruházak néven folytatta tevékenységét, az áruház pedig felvette a Centrum Corvin Áruház nevet.”

2018. május 23-án elkezdődött az épület alumíniumburkolatának eltávolítása, az épület műemléki homlokzatának felújítása.

Budapest, V. ker. Hold utcai vásárcsarnok

Hold utcai vásárcsarnok, mai hivatalos nevén Belvárosi Piac egyike a monarchia alatt épült hat nagy budapesti vásárcsarnoknak.

Az V. kerületi Hold utca és Vadász utca között elhelyezkedő épület 1892–1896 között épült Czigler Győző tervei szerint V. számú vásárcsarnokként. Az eklektikus stílusú, 2107 m² csarnok 190 állandó és 80 ideiglenes árusítóhellyel, valamint rendőrségi-, és mentőszobával, kávémérőhellyel, vásárfelügyelőséggel rendelkezett, kívül pedig étterem, húsvizsgáló csatlakozott hozzá.

2014-ben felújításon esett át a vásárcsarnok, és a Belvárosi Piac nevet kapta, amely fokozatosan termelői piaccá alakult.

A Covid19-pandémia miatt megcsappant turizmusnak hatása olyan mértékű volt, hogy 2021. január 1-jétől ideiglenesen bezárták. 2022. novemberében fényművészeti múzeum nyílt az épületben.

